

۳۸ درصد ظرفیت بورس دانش در اختیار علوم انسانی ها

زهراروشان

خبرنگار گروه دانشگاه

دفترچه انتخاب رشته آزمون سراسری امسال همانند خود برگزاری کنکور، تفاوت اساسی با سال های گذشته نداشته است؛ چراکه امسال داوطلبان امکان استفاده از ۴ نوع بورس «دانش»، «صنعتی»، «خودروسازی سایپا» و «انرژی اتمی» را خواهند داشت تا آنهایی که شرایط لازم را برای استفاده از بورسیه های تحصیلی دارند، بتوانند در کنار تحصیل، از همان مقطع کارشناسی از تسهیلات این بورسیه ها استفاده کنند. در این میان بورسیه دانش قرار است در هر ۴ گروه آزمایشی، در مجموع هزار نفر را در دانشگاه های مختلف دولتی جذب کند که قطعا قدم مثبتی برای تغییر مسیر تحصیل نودانشجویان برای سال های آینده هم تلقی می شود. هرچند این مدل بورس برای اولین بار در دفترچه امسال جا گرفته، اما این بدان معنی نیست که همه نودانشجویان می توانند از آن بهره مند شوند؛ چراکه فرایند در لیست دانشجویان

بورسیه دانش ملزومات خودش را می طلبد. در این گزارش نگاهی داشتیم به کم و کیف اجرای این بورس در رشته ها، دانشگاه ها و گروه های آزمایشی مختلف.

کدام داوطلبان می توانند از بورس دانش استفاده کنند؟

براساس آنچه در شیوه نامه مربوط به اجرای بورسیه دانش آمده، سازمان سنجش می تواند حداکثر ۳ برابر سهمیه درخواستی در هر کدرشته مدنظر را صرفا از بین داوطلبانی که در میان ۱۰ درصد برتر آن گرایش در هر یک از مناطق سه گانه (۱، ۲، ۳) به شمار می روند، برای مصاحبه به سازمان امور دانشجویان معرفی کند و تنها داوطلبانی که بتوانند از بخش مصاحبه حضوری تعیین شده عبور کنند امکان رسیدن به عنوان دانشجوی بورس دانش را خواهند داشت. یعنی داوطلب برای فرایندی در میان دانشجویان بورسیه براساس شیوه نامه در کنارش سنججهایی مانند حداکثر سن، رشته، شرایط جسمانی، معدل مقطع تحصیلی قبلی که هر سال در دفترچه اعلام خواهد شد، باید قبولی در کدرشته انتخابی و تایید صلاحیت علمی و عمومی هم توسط کارگروه تخصصی را هم داشته باشد. مصاحبه هم توسط کارگروه تخصصی در

اداره کل یا در دانشگاه های مراکز استان به نمایندگانی از سازمان امور دانشجویان انجام می شود. هر چند نمی توان از حالا درباره میزان موفقیت یا عدم موفقیت جدیدترین بورس وزارت علوم برای دانشجویان کارشناسی اظهارنظر کرد، اما واقعیت این است که حضور این قشر در دوران تحصیل در فضای کاری واقعی، می تواند کیفیت فارغ التحصیلان دانشگاهی را هم بهبود ببخشد.

پرداخت مستمری ۵ میلیون تومانی به بورسیه ها

یکی از اصلی ترین نکات درباره جدیدترین بورس سازمان امور دانشجویان که با هدف تشویق و هدایت استعداد های برتر نظام آموزش و پرورش کشور به رشته/گرایش های مغفول مانده و دارای اولویت (براساس اسناد فرادستی) و با تاکید بر حوزه های علوم پایه، علوم انسانی و هنر در دانشگاه های کشور ایجاد شده، مربوط به نحوه پذیرش در آن است؛ چراکه براساس شیوه نامه مرتبط با آن، متقاضیان استفاده از بورس دانش توسط کارگروه تخصصی که متشکل از متخصصان و خبرگان این حوزه بوده و در این کارگروه نماینده اداره کل و نماینده معاونت آموزشی و پژوهشی وزارت علوم هم حضور داشته، مورد مصاحبه قرار می گیرند و تنها آنهایی که در ارزیابی

حضور موفق شوند، امکان بهره مندی از تسهیلات این بورس را خواهند داشت. طبق گفته های محمد محمدی مسعودی، مدیرکل بورس و اعزام دانشجویان سازمان امور دانشجویان، این دانشجویان از همان ترم اول حمایت ۵ میلیون تومانی را خواهند داشت و امکان بورسیه شدن آنها در مقاطع بالاتر ارشد و دکتری به شرط فرارگیری در میان ۲۵ درصد برتر هم گروه های خود در مقاطع بالاتر، وجود خواهد داشت.

البته این همه تسهیلات نیست؛ چراکه براساس شیوه نامه، در کنار پرداخت مقرری، دانشجوی شهریه ای هم بابت تحصیل پرداخت نمی کند و در صورت نیاز آنها خوابگاه هم اعطا خواهد شد. در این میان البته سقفی هم برای بورسیه تعیین شده، به طوری که مدت زمان استفاده از آن حداکثر ۴ نیمسال تحصیلی برای مقطع کاردانی، ۸ نیمسال برای کارشناسی، ۴ نیمسال برای ارشد و ۸ نیمسال برای دکتری تعیین شده است.

نحوه نظارت بر دانشجویان بورسیه

در این میان نکته مهم این است که بورسیه های دانش برای دریافت سایر بورس ها در مقاطع بالاتر در اولویت قرار می گیرند و اما مسأله مهم اینکه بورس تحصیلی و مزایای ناشی از آن در صورت تأمین اعتبار قابل پرداخت خواهد بود. نکته قابل

توجه بند ۷-۹ این شیوه نامه است که طبق آن پس از اتمام دوره تحصیلی بورسیه، صدور مدرک دانش آموختگی برای فرد مطابق با آیین نامه های آموزش رایگان موسسات بوده و بورس دانش تعهدی اضافه بر آن، برای بورسیه ایجاد نمی کند. هر چند در صورت تقاضای بورسیه به لغو تعهدات آموزش رایگان، علاوه بر هزینه مربوط، مبالغ مربوط به تسهیلات این بورس باید توسط فرد بورسیه (به ارزش مقرری پرداختی در روز تقاضای لغو) پرداخت شود.

طبق این شیوه نامه، در پایان هر نیمسال تحصیلی، وضعیت آموزشی و تایید واریز مقرری بورسیه را از طریق سامانه یکپارچه بورس به سازمان اعلام کند. البته این شیوه نامه برای دانشجویانی که تحصیل خود را به پایان نرسانند هم قوانین خاصی را ارائه داده که طبق آن اگر دانشجوی بورسیه، تحصیل خود را به پایان نرساند و از تحصیل انصراف داده یا اخراج شود؛ باید تمامی هزینه های پرداختی از جمله مقرری ماهانه را به ارزش روز انصراف یا اخراج عودت دهد. این بند البته تبصره ای هم دارد که طبق آن موارد خارج از اراده دانشجوی بورسیه هم در شورای مرکزی بورس بررسی می شود. همچنین اگر دانشجوی بورسیه یک ترم مشروط شود، بورسیه تحصیلی او به صورت کامل لغو می شود.

جزئیات آماری بورسیه دانش در نخستین سال اجرا

است، اما فرایندی این گروه را باید اتفاق مثبتی در عرصه هنری کشور قلمداد کرد.

بیشترین بورسیه ها از کدام رشته ها جذب می شوند؟

این دانشجویان قرار است در ۶۲ رشته مختلف در دانشگاه های نام برده شده، پذیرش شوند. رشته هایی که ظرفیت پذیرش در برخی از آنها مانند ریاضیات و کاربرد ها، شیمی محض یا مهندسی مواد و متالوژی بیش از ۳۰ دانشجو اعلام شده و در مقابل هم در رشته هایی مانند بهداشت مواد غذایی، زبان و زبان شناسی، مردم شناسی و هنر اسلامی هم زیر ۱۰ دانشجویی در قالب این بورس پذیرش خواهند شد. رشته ریاضیات و کاربرد ها با ۶۰ دانشجو در جایگاه نخست از لحاظ جذب دانشجوی بورس دانش قرار دارد، به طوری که در مجموع ۶ درصد از کل بورسیه های امسال به این رشته اختصاص پیدا کرده است. بعد از آن رشته فیزیک با ظرفیت ۴۸ دانشجو و سهم ۴٫۸ درصدی در رتبه دوم قرار گرفته است. اقتصاد هم با ۴۵ دانشجو و سهم ۴٫۵ درصدی در جایگاه بعدی جا خوش کرده است. شیمی محض با سهم ۴ درصدی و ظرفیت ۴۰ نفری هم سکوی چهارم را به خود اختصاص داده است. بعد از آن رشته مهندسی مواد و متالوژی با ۳۶ دانشجو و سهم ۳٫۶ درصدی قرار دارد. شیمی کاربردی هم با ۳۱ دانشجو و سهم ۳٫۱ درصدی جزء رشته هایی است که بیشترین سهم را از این دانشجویان به خود اختصاص داده است.

کدام رشته ها بورس دانش دارند؟

در این میان ۹ رشته هم در مجموع ۹۰ دانشجو را پذیرش خواهند کرد. به عبارت دقیق تر رشته های ایران شناسی، باستان شناسی، تاریخ تمدن ملل اسلامی، جغرافیا، زمین شناسی مددکار اجتماعی، مهندسی گیاه پزشکی، مهندسی دریا و میکروبیولوژی رشته هایی هستند که هر کدام ۱۰ دانشجویی بورسیه خواهند داشت که سهم هر کدام یک درصد خواهد بود. یعنی عملا ۸ درصد از ظرفیت کل به این رشته ها تخصیص پیدا کرده است. ۱۵ رشته دیگر هستند که هر کدام بین ۱۹ تا ۳۰ دانشجو را پذیرش می کنند. در این میان رشته های جامعه شناسی، دکتری عمومی دامپزشکی، زبان و ادبیات فارسی، علم اطلاعات و دانش شناسی، علوم قرآن و حدیث، فقه و مبانی حقوق اسلامی، فلسفه و کلام اسلامی، گردشگری، مهندسی معدن و مهندسی نساجی هر کدام ظرفیت پذیرش ۲۰ دانشجو را خواهند داشت که نشان می دهد در هر کدام از آنها ۲ درصد از جمعیت کل دانشجویان این بورس پذیرش خواهند شد. در این میان البته رشته هایی مانند فلسفه و مدیریت صنعتی با ظرفیت ۱۹ نفری و تاریخ علوم تربیتی هم با ظرفیت ۲۲ و رشته های علوم سیاسی و آمار با ظرفیت ۲۱ نفری قرار دارند.

رشته در گروه های آزمایشی مختلف هم قرار است هر کدام ۱۵ دانشجویی بورسیه داشته باشند. عملا ۱۰۵ نفر قرار است در رشته های زیست شناسی جانوری، زیست شناسی گیاهی، سینما، علوم و مهندسی آب، مهندسی اقتصاد کشاورزی، مهندسی پلیمر و مهندسی نفت هر کدام سهم ۱٫۵ درصدی برای پذیرش این دانشجویان خواهند داشت.

سهم ۰٫۴ درصدی هنر از بورس دانش امسال

در این میان رشته هایی چون ادبیات نمایشی با ۸ نفر، بهداشت مواد غذایی و زبان و زبان شناسی هر کدام با ۵ نفر، زیست شناسی دریا با ۲، زیست فناوری با ۸، صنایع دستی با ۱۲، علوم ارتباطات اجتماعی با ۶، علوم و مهندسی صنایع غذایی با ۱۴، علوم و مهندسی محیط زیست با ۴، مدیریت امور بیمه و عمر که هر کدام با ۹، مدیریت کسب و کار با ۳، مردم شناسی با ۶، مرمت آثار تاریخی با ۷، مطالعات ارتباطی و خانواده هر کدام به ترتیب با ۵ و ۷، مهندسی تولید و ژنتیک گیاهی با ۷، مهندسی علوم دامی با ۵، مهندسی ماشین های صنایع غذایی و مهندسی انرژی هر کدام با ۱۲ و هنر اسلامی هم با ۴ دانشجو کمترین میزان ظرفیت پذیرش را به خود اختصاص داده اند.

سهم ۲۱ درصدی دانشگاه تهران در پذیرش بورس دانش

در طرح بورسیه دانش قرار است ۱۰۰۰ دانشجویی نخبه در ۲۹ مرکز دانشگاهی کشور جذب شوند که در این میان دانشگاه تهران با ظرفیت ۲۰۳ نفری بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است؛ یعنی ۲۱ درصد از کل ظرفیت بورسیه دانش قرار است در این دانشگاه پذیرش شوند. بعد از آن دانشگاه شهید بهشتی با ۱۰۶ ظرفیت و سهم ۱۱ درصدی در رتبه بعدی قرار گرفته است. در این میان دانشگاه فردوسی مشهد هم با ظرفیت ۷۳ نفری، سهمی ۷٫۳ درصدی را ایفا خواهد کرد؛ بعد از آن دانشگاه شیراز با ۷۰ دانشجو و سهم ۷ درصدی قرار دارد. البته با توجه به تعداد نسبتا بالای دانشگاه هایی که مشمول این طرح می شوند، برخی دانشگاه های مهم استانی هم سهم نسبتا قابل توجهی در این زمینه دارند. به طوری که در کنار دانشگاه علامه طباطبایی با ۶۶ نفر و الزهرا با ۶۰ نفر، دانشگاه هایی چون تبریز با ۶۴، اصفهان و صنعتی اصفهان هم قرار دارد که هر کدام با ۵۸ دانشجویی بورسیه در رتبه های بعدی پر ظرفیت ترین دانشگاه ها در این بورس قرار دارند. سهم این دانشگاه ها به ترتیب ۶٫۶ درصد، ۶٫۴ درصد، ۶ درصد و ۵٫۸ درصد بوده است.

سهم اندک دانشگاه های صنعتی پایتخت از بورس دانش

جالب اینجاست که دانشگاهی مانند امیرکبیر تنها ۵۰ دانشجویی بورسیه خواهد داشت، رقمی که در دانشگاهی مانند علم و صنعت به ۱۹ دانشجو می رسد که نشان می دهد مطرح ترین دانشگاه های صنعتی در پایتخت نقش چندانی در این پذیرش دانشجویان این بورسیه نخواهند داشت؛ چراکه سهم امیرکبیری ها ۵ درصد و علم و صنعت ۱٫۹ درصد تعیین شده است. جالب اینجاست که دانشگاهی مانند صنعتی شریف هم صرفا ۳۴ دانشجو را در قالب بورس دانش پذیرش می کند که نشان دهنده سهم ۳٫۴ درصدی آن در این طرح است.

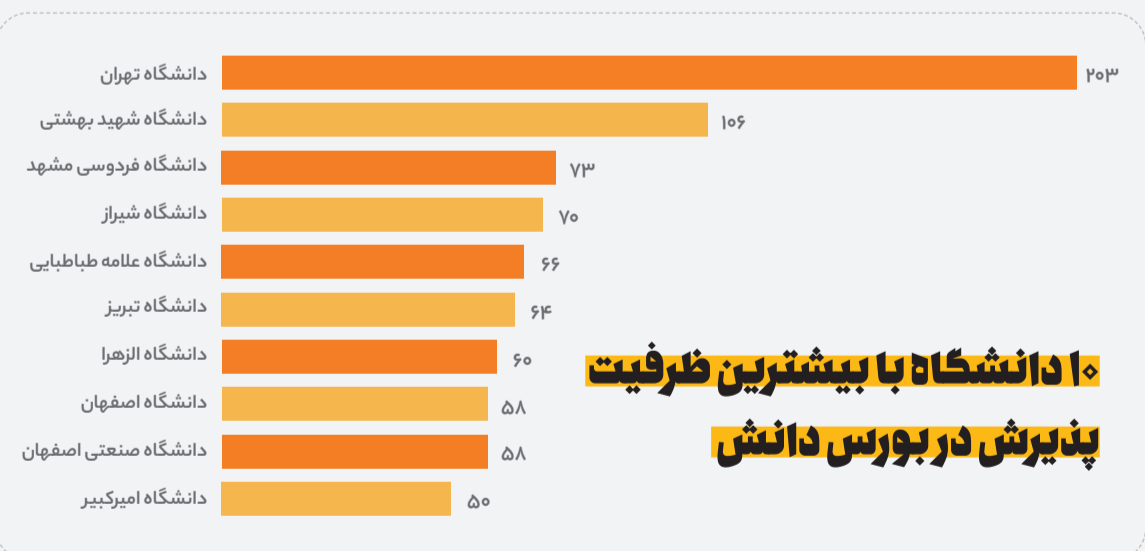
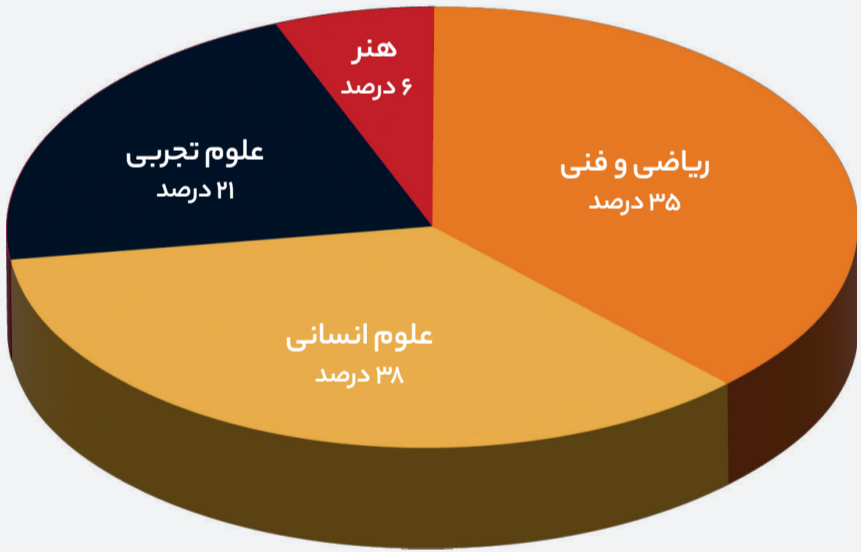
سهم دانشگاه بوعلی سینا ۱۶ دانشجو، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران ۲۱ دانشجو، پردیس پاکدشت و فارابی قم این دانشگاه هم به ترتیب ۲ دانشجو تعیین شده است. دانشگاه خوارزمی هم بناست ۵ دانشجو را جذب کند. خواجه نصیرالدین طوسی هم ۱۰ دانشجو را بناست امسال از این طریق پذیرش کند. دو دانشگاه علوم کشاورزی و طبیعی ساری و علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان هم در مجموع ۲ دانشجو خواهند داشت. در این میان البته دانشگاه های قم با ۱۲، یزد با ۴، کاشان با ۴ و ارومیه را هم با ۲ دانشجو باید در لیست دانشگاه هایی معرفی کرد که در اجرای این طرح مشارکت خواهند کرد.

دانشگاه هنر هم بورس دانش جذب می کنند

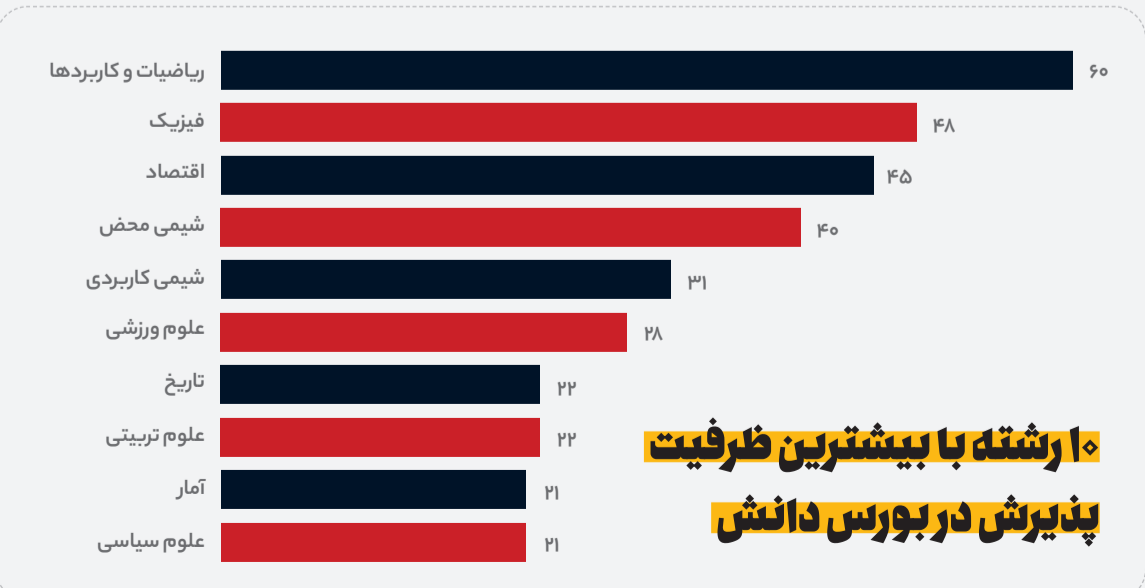
در این میان دانشگاه های هنری مانند هنر تهران با ۲۸، هنر اصفهان با ۲۰ و هنر اسلامی هم با جذب ۴ دانشجو، قرار است در رشته های مرتبط بورس دانش را اجرایی کنند. یعنی عملا سهم هر کدام از آنها به ترتیب ۲٫۸ درصد، ۲ درصد و ۰٫۴ درصد خواهد بود یا به عبارت بهتر سهم مجموع این دانشگاه ها ۵٫۲ درصد از دانشجویان بورس دانش را میزبانی می کنند.

گروه علوم انسانی در صف اول بورسیه ها

اگر بنا باشد بورس شدن دانشجویان را از لحاظ گروه آزمایشی مورد بررسی قرار دهیم، باید عنوان کرد عمده این دانشجویان در گروه علوم انسانی با ظرفیت ۳۸۰ نفری قرار می گیرند. یعنی سهم این گروه آزمایشی از کل هزار دانشجو ۳۸ درصد است. بعد از آن گروه ریاضی و فنی با ظرفیت ۳۵۳ نفری قرار دارد و بناست ۳۵٫۳ درصد این داوطلبان در این گروه جذب شوند. علوم تجربی هم با ظرفیت ۲۰۴ نفری سهم ۲۰٫۴ درصدی خواهد داشت. البته گروه آزمایشی هنر هم ظرفیت پذیرش ۶۴ دانشجو یا به عبارت دقیق تر سهم ۶٫۴ درصدی در اولین دوره اجرای بورس دانش خواهد داشت؛ هرچند سهم رشته های گروه آزمایشی هنری در این نوع از بورس دانشجویی اندک

۱۰ دانشگاه با بیشترین ظرفیت پذیرش در بورس دانش

۱۰ رشته با بیشترین ظرفیت پذیرش در بورس دانش